

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (šeštoji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. vasario 11 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Bendroji žuvininkystės politika – Reglamentas (EB) Nr. 1224/2009 – Kontrolės sistema, skirta bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių laikymuisi užtikrinti – Automatinės žuvų rūšiavimo pagal dydį įrangos naudojimas žvejybos laive – 89 straipsnis – Reikalavimų laikymosi užtikrinimo priemonės – 90 straipsnis – Baudžiamosios sankcijos – Proporcingumo principas“

Byloje C-77/20

dėl *Court of Appeal* (Apeliacinis teismas, Airija) 2020 m. sausio 21 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2020 m. vasario 13 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą baudžiamojoje byloje prieš

K. M.,

dalyvaujant

Director of Public Prosecutions,

TEISINGUMO TEISMAS (šeštoji kolegija),

kuriį sudaro kolegijos pirmininkas L. Bay Larsen, teisėjai C. Toader (pranešėja) ir M. Safjan,

generalinis advokatas H. Saugmandsgaard Øe,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- K. M., atstovaujamo BL E. Sweetman, SC D. C. Smyth ir solisitoriaus D. F. Conway,
- *Director of Public Prosecutions*, atstovaujamo H. Kiely ir A. Collins, padedamų SC F. McDonagh ir BL T. Rice,
- Airijos, atstovaujamos A. Joyce, J. Quaney ir M. Browne, padedamų BL B. Doherty,
- Europos Komisijos, atstovaujamos F. Moro, K. Walkerová ir A. Dawes,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

* Proceso kalba: anglų.

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl proporcingumo principo, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 49 straipsnio 3 dalies ir 2009 m. lapkričio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1224/2009, nustatančio Bendrijos kontrolės sistemą, kuria užtikrinamas bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių laikymasis, iš dalies keičiančio reglamentus (EB) Nr. 847/96, (EB) Nr. 2371/2002, (EB) Nr. 811/2004, (EB) Nr. 768/2005, (EB) Nr. 2115/2005, (EB) Nr. 2166/2005, (EB) Nr. 388/2006, (EB) Nr. 509/2007, (EB) Nr. 676/2007, (EB) Nr. 1098/2007, (EB) Nr. 1300/2008, (EB) Nr. 1342/2008 ir panaikinančio reglamentus (EEB) Nr. 2847/93, (EB) Nr. 1627/94 ir (EB) Nr. 1966/2006 (OL L 343, 2009, p. 1), 89 ir 90 straipsnių išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant baudžiamąją bylą prieš žvejybos laivo kapitoną K. M. dėl laive turimo įrangos, leidžiančios automatiškai rūšiuoti silkes, skumbres ir staurides pagal dydį; ji nebuvo sumontuota ar išdėstyta taip, kad būtų užtikrintas staigus sušaldymas ir išvengta, kad jūros gyvūnai bus išmesti atgal į jūrą.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Reglamentas (EB) Nr. 850/98

- 3 1998 m. kovo 30 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 850/98 dėl žuvininkystės išteklių apsaugos, taikant technines priemones jūrų gyvūnų jaunikiams apsaugoti (OL L 125, 1998, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 4 sk., 3 t., p. 217), iš dalies pakeisto 2013 m. kovo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 227/2013 (OL L 78, 2013, p. 1) (toliau – Reglamentas Nr. 850/98), 19a straipsnyje „Draudimas atrinkti geriausių rūšių žuvis“ išdėstyta:

„1. 1, 2, 3 ir 4 regionuose draudžiama į jūrą išmesti tų rūšių žuvis, kurioms taikoma kvota ir kurias galima teisėtai iškrauti žvejybos operacijų metu.

2. 1 dalyje nurodytos nuostatos nedaro poveikio šiame reglamente ar bet kuriuose kituose žvejybos srityse Sąjungos teisėkūros procedūra priimamuose aktuose nustatytiems įpareigojimams.“
- 4 Šio reglamento 32 straipsnyje „Apribojimai naudojant automatinę rūšiavimo įrangą“ buvo numatyta:

„1. Žvejybos laive laikyti arba naudoti įrangą, tinkamą automatiškai rūšiuoti silkes, skumbres arba staurides pagal dydį arba lytį, draudžiama.

2. Tačiau žvejybiniame laive laikyti arba naudoti tokią įrangą leidžiama, jeigu:

 - a) laive vienu metu nelaikomi ir nenaudojami arba velkamieji tinklai, kurių akių dydis mažesnis kaip 70 mm, arba vienas ar daugiau gaubiamųjų tinklų ar panašūs žvejybos įrankiai;

arba

 - b) i) visas teisėtai laive laikyti leidžiamas laimikis saugomas sušaldytas, išrūšiuota žuvis, užbaigus rūšiuoti, nedelsiant sušaldoma ir neišrūšiuota žuvis, išskyrus 19 straipsnyje numatytus atvejus, [nėra] grąžinama į jūrą;

ir

- ii) įranga laive sumontuota ir išdėstyta taip, kad būtų užtikrintas staigus jūros gyvūnų sušaldymas ir nebūtų leidžiama jūros gyvūnams patekti atgal į jūrą.

3. Visuose laivuose, turinčiuose leidimą žvejoti Baltijos jūroje, Beltų ar Zundo sąsiauriuose ir plaukiojančiuose Kattegat sąsiauryje, gali būti automatinė rūšiavimo įranga, jeigu išduotas specialus žvejybos leidimas ją naudoti.

Specialiu žvejybos leidimu nustatomos rūšys, zonos, laikotarpiai ir visos kitos privalomos sąlygos, taikomos laive naudojant ir laikant [automatinę] įrangą žuvims rūšiuoti.“

Reglamentas (EB) Nr. 1005/2008

- 5 2008 m. rugsėjo 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1005/2008, nustatančio Bendrijos sistemą, kuria siekiama užkirsti kelią neteisėtai, nedeklaruojamai ir nereglamentuojamai žvejybai, atgrasyti nuo jos ir ją panaikinti, iš dalies keičiančio reglamentus (EEB) Nr. 2847/93, (EB) Nr. 1936/2001 ir (EB) Nr. 601/2004 bei panaikinančio reglamentus (EB) Nr. 1093/94 ir (EB) Nr. 1447/1999 (OL L 286, 2008, p. 1), 3 straipsnyje „Žvejybos laivai, vykdančys [neteisėtą, nedeklaruotą ir nereglamentuotą] žvejybą“ numatyta:

„1. Preziunuojama, kad žvejybos laivas vykdo [neteisėtą, nedeklaruotą ir nereglamentuotą] žvejybą, jei matyti, kad, pažeisdamas teritorijoje, kurioje jis tą veiklą vykde, taikomas išsaugojimo ir valdymo priemonės, tas žvejybos laivas:

<...>

- e) naudojo draudžiamus arba reikalavimų neatitinkančius žvejybos įrankius; arba

<...>

2. 1 dalyje nurodyta veikla laikoma sunkiu pažeidimu, kaip numatyta 42 straipsnyje, atsižvelgiant į atitinkamo pažeidimo sunkumą, kurį turi nustatyti valstybės narės kompetentinga institucija, atsižvelgdama į tam tikrus kriterijus, pavyzdžiui, padarytos žalos mastą, vertę [padarytą žalą, jos dydį], pažeidimo mastą ar pasikartojantį pobūdį.“

- 6 Reglamento Nr. 1005/2008 42 straipsnyje „Sunkūs pažeidimai“ nurodyta:

„1. Šiame reglamente sunkus pažeidimas yra:

- a) veikla, kuri pagal 3 straipsnyje nustatytus kriterijus laikoma [neteisėta, nedeklaruota ir nereglamentuota] žvejyba;

<...>

2. Tai, kad pažeidimas yra sunkaus pobūdžio, nustato valstybės narės kompetentinga institucija, atsižvelgdama į 3 straipsnio 2 dalyje nustatytus kriterijus.“

- 7 Šio reglamento 44 straipsnyje „Sankcijos už sunkius pažeidimus“ numatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad sunkų pažeidimą padaręs fizinis asmuo arba atsakingu už sunkų pažeidimą pripažintas juridinis asmuo būtų baudžiamas veiksmingomis, proporcingomis ir atgrasomosiomis administracinėmis sankcijomis.

2. Valstybės narės turi taikyti maksimalią sankciją, kuri būtų bent penkis kartus didesnė už sunkaus pažeidimo metu gautų žuvininkystės produktų vertę.

Pakartotinio sunkaus pažeidimo, įvykdyto per 5 metų laikotarpį, atveju valstybės narės turi taikyti maksimalią sankciją, kuri būtų bent aštuonis kartus didesnė už sunkaus pažeidimo metu gautų žuvininkystės produktų vertę.

Taikydamos šias sankcijas, valstybės narės taip pat atsižvelgia į atitinkamiems žuvininkystės ištekliams ir jūrų aplinkai padarytą žalą.

3. Valstybės narės taip pat gali taikyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomąsias baudžiamąsias sankcijas arba jas taikyti kaip alternatyvą.“

8 Minėto reglamento 45 straipsnio „Papildomos sankcijos“ 3 punkte nustatyta:

„Kartu su šiame skyriuje numatytais sankcijomis gali būti taikomos kitos sankcijos arba priemonės, visų pirma:

<...>

3) uždraustų žvejybos įrankių, sugautų žuvų, žuvininkystės produktų konfiskavimas;

<...>“

Reglamentas Nr. 1224/2009

9 Reglamento Nr. 1224/2009 2, 38 ir 39 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(2) Kadangi sėkmingam bendrosios žuvininkystės politikos vykdymui reikia įdiegti veiksmingą kontrolės sistemą, šiame reglamente nustatytais priemonėmis siekiama sukurti Bendrijos kontrolės, inspektavimo ir vykdymo užtikrinimo, taikant visuotinį ir integruotą metodą, sistemą, atitinkančią proporcingumo principą, kad būtų užtikrinamas visų bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių laikymasis tausiam gyvųjų vandens išteklių naudojimui užtikrinti įtraukiant visus šios politikos aspektus.

<...>

(38) Valstybių narių piliečiai turėtų būti atgrasomi nuo bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių pažeidimų vykdymo. Kadangi valstybių narių veiksmai, kurių jos imasi pažeidus šias taisykles, labai skiriasi, todėl atsiranda žvejų diskriminacija bei nesąžiningos konkurencijos sąlygos, taip pat atsižvelgiant į tai, kad tam tikros valstybės narės netaiko atgrasomųjų, proporcingų bei veiksmingų sankcijų ir dėl to kontrolės priemonių veiksmingumas sumažėja, tikslinga nustatyti administracines sankcijas ir taškų sistemą už sunkius pažeidimus, kurios būtų veiksminga atgrasomoji priemonė.

(39) Dažni ir sunkūs bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių pažeidimai Bendrijos vandenyse arba Bendrijos operatorių nuolat daromi iš esmės todėl, kad sankcijos, nustatytos nacionalinėje teisėje už sunkius šių taisyklių pažeidimus, yra nepakankamai atgrasomos. Šią padėtį dar labiau apsunkina tai, kad sankcijos valstybėse narėse labai skiriasi, todėl neteisėtą veiklą operatoriai stengiasi vykdyti tos valstybės narės, kuri yra nustačiusi mažiausias sankcijas, vandenyse ar teritorijoje. Todėl tikslinga maksimalias sankcijas, nustatytas už sunkius bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių pažeidimus Reglamento (EB) Nr. 1005/2008 44 straipsnyje, papildyti

atgrasančiomis sankcijomis, atsižvelgiant į žalos pobūdį, žuvininkystės produktų vertę, gautą padarius sunkų pažeidimą, ekonominę pažeidėjo padėtį ir bet koki pakartotinį pažeidimą. Taip pat turėtų būti nustatytos neatidėliotinos vykdymo užtikrinimo ir papildomos priemonės.“

10 Šio reglamento 1 straipsnyje numatyta, kad juo „nustatoma kontrolės, inspektavimo ir vykdymo užtikrinimo <...> sistema <...>, kad būtų užtikrintas bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių laikymasis“.

11 Reglamento Nr. 1224/2009 89 straipsnio „Reikalavimų laikymosi užtikrinimo priemonės“ 1–3 dalyse nurodyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų sistemingai imamasi atitinkamų [tinkamų] priemonių, įskaitant administracinius veiksmus ar baudžiamojo proceso veiksmus pagal jų nacionalinę teisę, prieš fizinius ar juridinius asmenis, kurie įtariamai pažeidę kurią nors bendrosios žuvininkystės politikos taisyklę.

2. Pagal atitinkamas nacionalinės teisės nuostatas apskaičiuojamas toks bendras sankcijų ir papildomų sankcijų lygis [dydis], kad būtų užtikrinta, kad pažeidimus padarę asmenys iš esmės [iš tikrųjų] netektų šiuos pažeidimus įvykdžius gautos ekonominės naudos, nepažeidžiant teisėtose teisės vykdyti profesinę veiklą. Šiomis sankcijomis taip pat užtikrinama, kad rezultatai [pasekmės] atitiktų tokių pažeidimų sunkumą ir taip būtų veiksmingai atgrasoma nuo kitų panašių pažeidimų.

3. Valstybės narės gali taikyti sistemą, pagal kurią bauda būtų proporcinga juridinio asmens apyvartai arba finansinei naudai, gautai ar planuotai gauti padarius pažeidimą.“

12 Šio reglamento 90 straipsnyje „Sankcijos už sunkius pažeidimus“ numatyta:

„1. Taikant šį reglamentą sunkiais pažeidimais laikomi ne tik Reglamento (EB) Nr. 1005/2008 42 straipsnyje nurodyti pažeidimai, bet ir toliau išvardytos veikos <...>:

<...>

c) vykdant žvejybos operacijas sugautų rūšių, kurioms taikomos kvotos, neiškrovimas, nebent toks išškrovimas prieštarautų bendrosios žuvininkystės politikos taisyklėse nustatytiems įpareigojimams vykdant žvejybą ar žvejybos rajonuose, kuriems šios taisyklės taikomos.

2. Valstybės narės užtikrina, kad sunkų pažeidimą padariusiam fiziniam asmeniui ar juridiniam asmeniui, kuris laikomas atsakingu už sunkų pažeidimą, būtų taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios administracinės sankcijos pagal Reglamento (EB) Nr. 1005/2008 IX skyriuje numatytas sankcijas ir priemones.

3. Nepažeisdamos Reglamento (EB) Nr. 1005/2008 44 straipsnio 2 dalies nuostatų valstybės narės taiko sankciją, kuri veiksmingai atgraso ir kuri, jeigu tinkama, apskaičiuojama pagal padarius sunkų pažeidimą gautą žuvininkystės produktų vertę.

4. Nustatydamos sankcijos dydį, valstybės narės atsižvelgia ir į žuvininkystės ištekliams bei jūrų aplinkai padarytos žalos dydį.

5. Valstybės narės taip pat arba alternatyviai gali taikyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomąsias baudžiamąsias sankcijas.

6. Kartu su šiame skyriuje numatytais sankcijomis galima taikyti kitas sankcijas ar priemones, ypač nurodytąsias Reglamento (EB) Nr. 1005/2008 45 straipsnyje.“

Airijos teisė

- 13 Pagal *Sea Fisheries and Maritime Jurisdiction Act 2006* (2006 m. jūrų žuvininkystės ir laivybės jurisdikcijos įstatymas, toliau – 2006 m. įstatymas) 14 straipsnio 3 dalį pažeidus pagal šį straipsnį priimtas taisyklės, susijusias su jūrų žvejybos laivu ar laive esančiais žvejybos įrankiais ar įranga, kapitonas gali būti traukiamas atsakomybėn. 2006 m. įstatymo 14 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad baudžiamojo persekiojimo atveju įtariamasis turi įrodyti, kad jis, kaip pats teigia, gali būti atleistas nuo atsakomybės.
- 14 2006 m. įstatymo 28 straipsnyje reglamentuojamos baudos už tam tikrus pažeidimus. Šios baudos priklauso nuo pažeidimo pobūdžio ir nuo to, ar persekiojimas vykdomas pagal supaprastintą procesą ar pateikiant kaltinimus. Airijos teisės sistemoje supaprastintas baudžiamasis procesas yra procedūra be prisiekusiųjų, kai byla nagrinėja vienas teisėjas. Ši procedūra taikoma tik dėl smulkių pažeidimų. Sunkesnių pažeidimų atveju pateikiami kaltinimai ir byla nagrinėjama dalyvaujant prisiekusiesiems.
- 15 Jeigu asmuo pripažįstamas kaltu po kaltinimų pateikimo, 2006 m. įstatymo 28 straipsnio 1 dalyje ir joje esančioje 1 lentelėje nurodoma didžiausia bauda, tačiau teismas gali skirti mažesnę baudą. Didžiausia bauda nustatoma atsižvelgiant į atitinkamo laivo dydį. Bauda pagal šį straipsnį negali būti skiriama kartu su administracine bauda ar įkalinimu.
- 16 2006 m. įstatymo 28 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad jei asmuo pripažįstamas kaltu po to, kai buvo pateikti kaltinimai padarius šiame įstatyme numatytą pažeidimą, atitinkamame laive rasti draudžiami ar reikalavimų neatitinkantys žvejybos įrankiai ir laimikis gali būti konfiskuoti kaip įstatyme numatyta apkaltinamojo nuosprendžio pasekmė. Pagal minėto įstatymo 28 straipsnio 5 dalies b punktą šis konfiskavimas privalomas pripažinus kaltu daugumos pažeidimų, nustatytų 2006 m. įstatyme, atveju, įskaitant pažeidimo, už kurį pareiškėjas pagrindinėje byloje buvo pripažintas kaltu. Tačiau teismas gali nuspręsti neskirti konfiskavimo, jei nuteisiama už šio įstatymo 8 ar 9 straipsnių pažeidimą, susijusį su neteisėtu laivo buvimu Airijos išskirtinėje ekonominėje zonoje.
- 17 2006 m. įstatymo 28 straipsnio 6 dalyje nustatytos taisyklės, susijusios su konfiskavimu, kai apkaltinamasis nuosprendis priimamas išnagrinėjus baudžiamąją bylą taikant supaprastintą procesą. Konfiskavimas priklauso teismo diskrecijai pirmo pažeidimo padarymo atveju arba nuteisimo už šio įstatymo 8 ar 9 straipsnių pažeidimą atveju. Tačiau jis privalomas pripažinus kaltu už antrą ar paskesnius pažeidimus, išskyrus – už šių straipsnių pažeidimą.
- 18 2006 m. įstatymo 28 straipsnio 7 dalyje numatyta, kad teismas, be baudos ir konfiskavimo, gali atšaukti atitinkamo laivo licenciją arba sustabdyti jos galiojimą.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 19 2015 m. vasario 11 d. Jungtinėje Karalystėje įregistruotą žvejybos laivą, kurio kapitonas – K. M., jūroje išskirtinėje Airijos ekonominėje zonoje sulaikė Airijos jūrų laivyno laivas, kuris patruliavo vykdydamas jūrų žuvininkystės apsaugos įgaliojimus.
- 20 Atlikus žvejybos laivo patikrinimą buvo nustatyta, kad laive buvo įranga, leidžianti rūšiuoti silkes, skumbres ir staurides pagal dydį, tačiau ji nebuvo sumontuota ir išdėstyta taip, kad būtų užtikrintas staigus sušaldymas ir išvengta, kad jūros gyvūnai bus išmesti atgal į jūrą. Airijos jūrų laivyno tarnyba padarė išvadą, kad atsižvelgiant į tai, kaip ši įranga buvo sumontuota, galima įtarti, jog atitinkamas laivas vykdė neteisėtą žvejybos veiklą, vadinamą „geriausios rūšies žuvies atrinkimu“, t. y. geriausių žuvų iš laimikio atrinkimą ir likusių žuvų išmetimą atgal į jūrą.

- 21 Šios rūšies įrangos laikymas ir naudojimas laive draudžiamas tiek pagal Reglamento Nr. 850/98 32 straipsnio 1 dalį, tiek pagal Airijos įstatymą, t. y. *Sea Fisheries (Technical Measures) Regulations 2013* (2013 m. Jūrų žvejybos taisyklės (techninės priemonės), ir 2006 m. įstatymo 14 straipsnį, todėl 2015 m. liepos 27 d. *Cork Circuit Cinal Court* (Korko apygardos baudžiamųjų bylų teismas, Airija) dėl K. M. priėmė apkaltinamąjį nuosprendį po to, kai 2015 m. birželio 16 d. prisiekusiųjų sprendimu jis pripažintas kaltu dėl minėtos įrangos laikymo pagal *Director of Public Prosecutions* (Institucijos, atsakingos už baudžiamąjį persekiojimą, vadovas, Airija) pateiktus kaltinimus. Jam buvo paskirta 500 EUR bauda, taip pat laimikio, kurio vertė 344 000 EUR, ir reikalavimų neatitinkančių žvejybos įrankių, kurių vertė 55 000 EUR, konfiskavimas.
- 22 K. M. šį sprendimą apskundė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme; jis ginčijo taikomos sankcijos dydį, ypač kiek tai susiję su laimikio ir reikalavimų neatitinkančių žvejybos įrankių konfiskavimu.
- 23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar Reglamentą Nr. 1224/2009 ir Chartijos 49 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą proporcingumo principą atitinka nacionalinė nuostata, kurioje kaip sankcija už sunkų bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių pažeidimą, kaip antai nagrinėjamą pagrindinėje byloje, numatytas privalomas laimikio ir draudžiamų ar reikalavimų neatitinkančių žvejybos įrankių konfiskavimas.
- 24 Šiomis aplinkybėmis *Court of Appeal* (Apeliacinis teismas, Airija) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar, įgyvendinant bendrąją žuvininkystės politiką ir Tarybos reglamento <...> Nr. 850/98 32 straipsnio nuostatas ir vykdant baudžiamąjį persekiojimą, siekiant vykdyti šias nuostatas, nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią priėmus apkaltinamąjį nuosprendį baudžiamajame procese, kuriame pateikiami kaltinimai, be baudos, numatytas privalomas visų žuvų ir visų žvejybos įrankių, rastų su pažeidimu susijusiam laive, konfiskavimas, atitinka Reglamento <...> Nr. 1224/2009 nuostatas, ypač jo 89 ir 90 straipsnius, ir proporcingumo principą, įtvirtintą [Sutartyse] ir [Chartijos] 49 straipsnio 3 dalyje?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 25 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1224/2009 89 ir 90 straipsniai, atsižvelgiant į Chartijos 49 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą proporcingumo principą, turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiama nacionalinės teisės nuostata, kurioje, siekiant nubausti už Reglamento Nr. 850/98 32 straipsnio pažeidimą, numatytas ne tik baudos skyrimas, bet ir privalomas laimikio ir draudžiamų ar reikalavimų neatitinkančių žvejybos įrankių, rastų atitinkamame laive, konfiskavimas.
- 26 Pirmiausia reikia konstatuoti, kad Reglamentas Nr. 850/98, į kurį daroma nuoroda nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, nuo 2019 m. rugpjūčio 14 d. buvo panaikintas 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/1241 dėl žuvininkystės išteklių išsaugojimo ir jūrų ekosistemų apsaugos taikant technines priemones, kuriuo iš dalies keičiami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1967/2006, (EB) Nr. 1224/2009 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1380/2013, (ES) 2016/1139, (ES) 2018/973, (ES) 2019/472 ir (ES) 2019/1022 ir panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 894/97, (EB) Nr. 850/98, (EB) Nr. 2549/2000, (EB) Nr. 254/2002, (EB) Nr. 812/2004 bei (EB) Nr. 2187/2005 (OL L 198, 2019, p. 105). Vis dėlto, kadangi Reglamentas Nr. 850/98 galiojo tuo metu, kai klostėsi pagrindinės bylos faktinės aplinkybės, jis taikytinas pagrindinei bylai.
- 27 Iš Reglamento Nr. 1224/2009 1 straipsnio, aiškinamo atsižvelgiant į jo 2 konstatuojamąją dalį, matyti, kad, atsižvelgiant į tai, jog, siekiant sėkmingai įgyvendinti bendrosios žuvininkystės politiką, reikia nustatyti veiksmingą kontrolės sistemą, šiuo reglamentu siekiama nustatyti kontrolės, inspektavimo ir

vykdymo užtikrinimo, taikant visuotinį ir integruotą metodą, sistemą, kuri atitiktų proporcingumo principą, kad būtų garantuotas visų bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių laikymasis ir taip užtikrintas tausūs gyvųjų vandens išteklių naudojimas, apimantis visus šios politikos aspektus.

- 28 Šiuo klausimu minėto reglamento 38 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad dėl veiksmingų, proporcingų ir atgrasomųjų sankcijų nebuvimo kai kuriose valstybėse narėse sumažėja kontrolės veiksmingumas.
- 29 Iš tiesų valstybių narių pareiga užtikrinti, kad už bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių pažeidimus būtų taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios sankcijos, yra labai svarbi (šiuo klausimu žr. 2009 m. spalio 29 d. Sprendimo *Komisija / Italija, C-249/08*, nepaskelbtas Rink., EU:C:2009:672, 71 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 30 Šiomis aplinkybėmis Reglamento Nr. 1224/2009 89 ir 90 straipsniais valstybėms narėms patikėta prižiūrėti, kad būtų imtasi tinkamų priemonių, siekiant nubausti už bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių pažeidimus. Šiuose straipsniuose nėra numatytos konkrečios sankcijos, tačiau įtvirtinti tam tikri kriterijai, į kuriuos valstybės narės turi atsižvelgti, taip pat nustatytas principas, pagal kurį šios sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios.
- 31 Iš tiesų minėto reglamento 89 straipsnio 1 dalyje numatyta valstybių narių pareiga sistemingai imtis tinkamų priemonių, įskaitant administracinius veiksmus ar baudžiamojo proceso veiksmus pagal jų nacionalinę teisę, prieš fizinius ar juridinius asmenis, kurie įtariamai pažeidę kurią nors bendrosios žuvininkystės politikos taisyklę.
- 32 Reglamento Nr. 1224/2009 89 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad bendras sankcijų ir papildomų sankcijų dydis apskaičiuojamas pagal atitinkamas nacionalinės teisės aktų nuostatas taip, kad būtų užtikrinta, kad pažeidimus padarę asmenys iš tikrųjų netektų šiuos pažeidimus įvykdžius gautos ekonominės naudos, nepažeidžiant teisėtos teisės vykdyti profesinę veiklą, ir kad šiomis sankcijomis taip pat užtikrinama, kad kylančios pasekmės atitiktų tokių pažeidimų sunkumą ir taip asmenys būtų veiksmingai atgrasyti nuo kitų panašių pažeidimų. Kaip matyti iš šio reglamento 89 straipsnio 3 dalies, tam, kad nustatytų proporcingą baudą, valstybės narės gali atsižvelgti į tam tikrus veiksmus, kaip antai į juridinio asmens apyvartą arba dėl pažeidimo padarymo gautą ar planuotą gauti finansinę naudą.
- 33 Reglamento Nr. 1224/2009 90 straipsnyje numatyti sunkūs pažeidimai. Pagal šio reglamento 90 straipsnio 1 dalį, siejamą su jo 39 konstatuojamąja dalimi, siekdama nustatyti pažeidimo sunkumą, kompetentinga valstybės narės institucija atsižvelgia į tokius kriterijus, kaip žalos pobūdis, jos dydis, pažeidėjo ekonominė padėtis ir pažeidimo mastas arba kartotinumai. Šioje nuostatoje taip pat daroma nuoroda į Reglamento Nr. 1005/2008 42 straipsnyje, siejamame su šio reglamento 3 straipsniu, nurodytą veiką, kuri gali sudaryti sunkų pažeidimą, įskaitant draudžiamų arba reikalavimų neatitinkančių įrankių, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, naudojimą.
- 34 Kalbant apie sankcijas, nurodytina, kad iš Reglamento Nr. 1224/2009 90 straipsnio 3 dalies matyti, jog valstybės narės privalo taikyti sankciją, kuri būtų iš tikrųjų atgrasanti ir kuri prireikus apskaičiuojama pagal padarius sunkų pažeidimą gautų žuvininkystės produktų vertę. Šiuo klausimu minėto reglamento 90 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad, nustatydamos sankcijos dydį, valstybės narės irgi privalo atsižvelgti į žuvininkystės išteklius bei jūrų aplinkai padarytos žalos dydį. Be to, pagal to paties reglamento 90 straipsnio 5 dalį valstybės narės taip pat arba alternatyviai gali taikyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomąsias baudžiamąsias sankcijas.
- 35 Tuo remiantis darytina išvada, kad, laikantis iš Reglamento Nr. 1224/2009 89 ir 90 straipsnių išplaukiančių ribų, sankcijų pasirinkimas paliktas valstybių narių diskrecijai.

- 36 Šiuo klausimu primintina, kad remiantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, nesuderinus Sąjungos teisės aktų dėl sankcijų, valstybės narės turi teisę pasirinkti, kaip jos pačios mano, tinkamas sankcijas. Vis dėlto savo kompetenciją jos turi įgyvendinti laikydamosi Sąjungos teisės ir jos bendrųjų principų, taigi ir proporcingumo principo (2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *Chmielewski*, C-255/14, EU:C:2015:475, 21 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 37 Konkrečiai kalbant, nurodytina, kad nacionalinės teisės aktais leidžiamos taikyti administracinės ar baudžiamosios priemonės neturi viršyti to, kas būtina šių teisės aktų teisėtiems tikslams pasiekti (2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *Chmielewski*, C-255/14, EU:C:2015:475, 22 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 38 Be to, sankcijų griežtumas turi atitikti pažeidimų, už kuriuos jos skiriamos, sunkumą ir visų pirma užtikrinti realų atgrasomąjį poveikį, kartu nepažeidžiant bendrojo proporcingumo principo (2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *Chmielewski*, C-255/14, EU:C:2015:475, 23 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 39 Nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar šiuo atveju, atsižvelgiant į K. M. padarytą pažeidimą, be skirtos baudos, privalomas laimikio ir draudžiamų ar reikalavimų neatitinkančių žvejybos įrankių konfiskavimas yra proporcingas teisėtam tikslui, kurio siekiama Reglamento Nr. 850/98 32 straipsnio 1 dalyje nustatytu draudimu dėl rūšiavimo įrangos, vis dėlto Teisingumo Teismas gali pateikti Sąjungos teisės aiškinimo gaires, kurios nacionaliniam teismui padėtų įvertinti, ar taip yra (šiuo klausimu žr. 2016 m. sausio 28 d. Sprendimo *Laezza*, C-375/14, EU:C:2016:60, 37 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 40 Reikia išnagrinėti, ar nacionalinės teisės aktuose numatyta sankcija neviršija to, kas tinkama ir būtina nagrinėjamų teisės aktų teisėtiems tikslams pasiekti (šiuo klausimu žr. 2010 m. kovo 9 d. Sprendimo *ERG ir kt.*, C-379/08 ir C-380/08, EU:C:2010:127, 86 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 41 Be to, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad reikia, be kita ko, patikrinti, ar žvejyba ar su ja susijusia veikla užsiimantiems asmenims kyla didelė rizika, kad bus atskleisti bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių pažeidimai ir pažeidėjams bus pritaikytos atitinkamos sankcijos (šiuo klausimu žr. 2005 m. liepos 12 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-304/02, EU:C:2005:444, 37 punktą).
- 42 Kalbant apie Reglamento Nr. 850/98 32 straipsnyje numatytu draudimu dėl rūšiavimo įrangos siekiamą tikslą, pažymėtina, kad pagal šią nuostatą, kuria siekiama išsaugoti žuvininkystės išteklius, taikant technines priemones jūrų gyvūnų jaunikiams apsaugoti, draudžiama laive laikyti ar naudoti tokią įrangą, išskyrus atvejus, kai ji užtikrina staigų laimikio sušaldymą ir neleidžia jūros gyvūnams patekti atgal į jūrą. Šioje nuostatoje numatyto draudimo tikslas, be kita ko, yra užkirsti kelią praktikai, kai pasiliekomos vertingiausios žuvis, o likusios žuvis išmetamos atgal į jūrą, t. y. kuria siekiama padidinti laimikio vertę, o tai draudžiama pagal šio reglamento 19a straipsnį.
- 43 Reglamento Nr. 850/98 32 straipsniu taip pat siekiama, pirma, užkirsti kelią rizikai, kad tam tikras išmestų ir kritusių žuvų kiekis nebus deklaruotas ir dėl to atitinkamai į jį nebus atsižvelgta nustatant kvotų išnaudojimo lygį, o tai kelia pernelyg intensyvios žvejybos, riziką, ir, antra, laipsniškai panaikinti nepageidaujamo laimikio išleidimą į jūrą siekiant užtikrinti tvarią žvejybos veiklą, žvelgiant iš aplinkosaugos perspektyvos, ilguoju laikotarpiu.
- 44 Privalomas laimikio ir draudžiamų ar reikalavimų neatitinkančių žvejybos įrankių konfiskavimas gali atgrasyti atitinkamus asmenis nuo Reglamento Nr. 850/98 32 straipsnio 1 dalyje numatyto draudimo, susijusio su rūšiavimo įranga, pažeidimo, nes iš jų atimamas neteisėtai įgytas pelnas, kuriuo kitu atveju jie galėtų pasinaudoti, ir galimybė toliau naudoti tokią įrangą.

- 45 Iš tikrųjų, kiek tai susiję su laimikio konfiskavimu, kaip savo pastabose pabrėžė Europos Komisija, jo pasekmė yra ta, kad pažeidėjai netenka nepagrįstos ekonominės naudos dėl padaryto pažeidimo, o to negalima užtikrinti vien bauda. Dėl draudžiamo ar reikalavimų neatitinkančio žvejybos įrankio, kuris yra žvejybos laive, siekiant užsiimti neteisėta veikla, kaip antai pagal Reglamento Nr. 850/98 32 straipsnio 1 dalį draudžiamos įrangos, konfiskavimo reikia konstatuoti, kad toks privalomas konfiskavimas yra veiksminga ir pažeistais teisės aktais siekiamam tikslui proporcinga sankcija.
- 46 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Reglamento Nr. 1224/2009 90 straipsnio 6 dalyje nustatyta, jog kartu su atitinkamame skyriuje numatytais sankcijomis gali būti taikomos kitos sankcijos ar priemonės, visų pirma nurodytos Reglamento Nr. 1005/2008 45 straipsnyje. Pastarojo straipsnio 3 punkte konkrečiai numatyta papildoma sankcija – draudžiamų žvejybos įrankių, sugautų žuvų, žuvininkystės produktų konfiskavimas.
- 47 Nagrinėjamu atveju iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad K. M. skirta 500 EUR bauda, žvejybos laive esančio laimikio vertė buvo 344 000 EUR, o reikalavimų neatitinkantis žvejybos įrankis įvertintas 55 000 EUR. Iš Airijos rašytinių pastabų taip pat matyti, kad maksimalus baudų, kurias teismai gali skirti už pažeidimą, kaip antai nagrinėjamą pagrindinėje byloje, dydis pagal Airijos teisę yra 10 000 EUR, 20 000 EUR arba 35 000 EUR, atsižvelgiant į atitinkamo laivo dydį.
- 48 Jei už tokio tipo pažeidimus šios baudos būtų skirtos kaip viena sankcija, jos negalėtų realiai atimti iš pažeidėjų ekonominės naudos, gautos dėl jų padarytų pažeidimų. Taigi tokia sankcija nebūtų nei veiksminga, nei atgrasomoji.
- 49 Norint įvertinti, ar sankcija proporcinga, reikia irgi atsižvelgti į baudos, kuri gali būti skirta, dydžio ir ekonominės naudos, gautos dėl padaryto pažeidimo, santykį, siekiant atgrasyti pažeidėjus nuo tokio pažeidimo darymo, taip pat, remiantis Reglamento Nr. 1224/2009 90 straipsnio 3 dalimi, į žvejybos produktų, gautų padarius sunkų pažeidimą, vertę.
- 50 Be to, jei, kaip pagrindinėje byloje, bauda skiriama žvejybos laivo kapitonui, kuris nėra jo savininkas, pastarasis, viena vertus, galėtų nepajusti jokio atgrasomojo poveikio, susijusio su šia sankcija, ir, kita vertus, galėtų toliau gauti ekonominę naudą iš laimikio, sugauto pažeidžiant Reglamento Nr. 850/98 32 straipsnį, ir laikyti šia nuostata draudžiamą įrangą, kurią galbūt naudotų.
- 51 Be to, pagal 2006 m. įstatymo 28 straipsnį sankcija pritaikoma atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą – tai nustato Airijos institucijos, tačiau visa tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Iš tiesų, kaip savo pastabose paaiškino Airija, sankcijos priklauso nuo pažeidimo pobūdžio, įskaitant tai, ar tai yra už smulkius pažeidimus taikoma supaprastinta procedūra be prisiekusiųjų, kai būtų nagrinėjama vienas teisėjas, ar, kaip yra sunkesnių pažeidimų atveju, pateikiami kaltinimai ir byla nagrinėjama dalyvaujant prisiekusiesiems. Kai asmuo pripažįstamas kaltu, už tam tikrus minėtame įstatyme nustatytus pažeidimus privaloma skirti laimikio ir draudžiamos ar reikalavimų neatitinkančios žvejybos įrangos konfiskavimą, tačiau teismas gali nuspręsti neskirti konfiskavimo dėl tam tikrų iš šių pažeidimų arba jei pažeidimas padarytas pirmą kartą. Teismas taip pat gali taikyti griežtesnę sankciją ir atšaukti atitinkamo laivo licenciją arba sustabdyti jos galiojimą.
- 52 Taigi, atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą ir Reglamento Nr. 850/98 32 straipsniu siekiamą tikslą ir su sąlyga, kad bus patikrintas pagal Airijos teisę numatytas bendras sankcijų ir papildomų sankcijų dydis, o tai padaryti priklauso prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, tam, kad pažeidėjai netektų ekonominės naudos dėl pažeidimo, būtina konfiskuoti laimikį ir draudžiamą ar reikalavimų neatitinkančią žvejybos įrangą. Taip pat matyti, kad konfiskavimas turi atgrasomąjį poveikį.

- 53 Todėl tokia sankcija atitinka Reglamento Nr. 1224/2009 89 straipsnio 2 dalyje nustatytus kriterijus, pagal kuriuos turi būti užtikrinta, kad pažeidimus padarę asmenys iš tikrųjų netektų šiuos pažeidimus įvykdžius gautos ekonominės naudos, o sankcijomis taip pat turi būti garantuojama, kad kylančios pasekmės atitiktų tokių pažeidimų sunkumą ir taip asmenys būtų veiksmingai atgrasyti nuo kitų panašaus pobūdžio pažeidimų padarymo.
- 54 Be to, nacionalinis teismas turi įvertinti galimas sankcijos pasekmes pažeidėjui, kiek tai susiję su jo teisėta teise vykdyti profesinę veiklą pagal Reglamento Nr. 1224/2009 89 straipsnio 2 dalį. Šiuo klausimu Teisingumo Teismui pateiktose rašytinėse pastabose K. M. teigia, kad laimikio ir draudžiamų ar reikalavimų neatitinkančios žvejybos įrangos konfiskavimas turėtų labai rimtų pasekmių jo reputacijai ir profesinei ateičiai, kad jis neketino tyčia pažeisti nagrinėjamų taisyklių, kad gautų naudos, ir kad anksčiau jis nepadarė kitų pažeidimų. Tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 55 Be to, reikia priminti, kad nors Reglamento Nr. 1224/2009 90 straipsnio 1 dalyje nurodyti tam tikri kriterijai, į kuriuos kompetentingos valstybės narės institucijos gali atsižvelgti vertindamos pažeidimo sunkumą, ši nuostata turi būti aiškinama kartu su šio reglamento 39 konstatuojamąja dalimi, kurioje patikslinta, kad šiais kriterijais siekiama nustatyti atgrasomąsias sankcijas. Tačiau, atsižvelgiant į nagrinėjamų sankcijų rūšį ir į tai, kad šio reglamento tekste šiuo klausimu nėra nieko nurodyta, reikia priminti, kad proporcingumo sąlyga, kurią turi atitikti valstybių narių nustatytos sankcijos, neįpareigoja šių institucijų, įgyvendinant minėto 90 straipsnio 1 dalį, atsižvelgti į konkrečias ir ypatingas kiekvieno atvejo aplinkybes ar būtinai atsižvelgti į tyčią ar kartotinumą (pagal analogiją žr. 2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *Chmielewski*, C-255/14, EU:C:2015:475, 28 ir 29 punktus).
- 56 Remiantis tuo, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 1224/2009 89 ir 90 straipsniai, atsižvelgiant į Chartijos 49 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą proporcingumo principą, turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią, siekiant nubausti už Reglamento Nr. 850/98 32 straipsnio pažeidimą, numatytas ne tik baudos skyrimas, bet ir privalomas laimikio ir draudžiamų ar reikalavimų neatitinkančių žvejybos įrankių, rastų atitinkamame laive, konfiskavimas, su sąlyga, jog prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atliks reikiamus patikrinimus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 57 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (šeštoji kolegija) nusprendžia:

2009 m. lapkričio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1224/2009, nustatančio Bendrijos kontrolės sistemą, kuria užtikrinamas bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių laikymasis, iš dalies keičiančio reglamentus (EB) Nr. 847/96, (EB) Nr. 2371/2002, (EB) Nr. 811/2004, (EB) Nr. 768/2005, (EB) Nr. 2115/2005, (EB) Nr. 2166/2005, (EB) Nr. 388/2006, (EB) Nr. 509/2007, (EB) Nr. 676/2007, (EB) Nr. 1098/2007, (EB) Nr. 1300/2008, (EB) Nr. 1342/2008 ir panaikinančio reglamentus (EEB) Nr. 2847/93, (EB) Nr. 1627/94 ir (EB) Nr. 1966/2006, 89 ir 90 straipsniai, atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 49 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą proporcingumo principą, turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią, siekiant nubausti už 1998 m. kovo 30 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 850/98 dėl žuvininkystės išteklių apsaugos, taikant technines priemones jūrų gyvūnų jaunikliams apsaugoti, iš dalies pakeisto 2013 m. kovo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 227/2013, 32 straipsnio pažeidimą, numatytas ne tik baudos skyrimas, bet ir

privalomas laimikio ir draudžiamų ar reikalavimų neatitinkančių žvejybos įrankių, rastų atitinkamame laive, konfiskavimas, su sąlyga, jog prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atliks reikiamus patikrinimus.

Parašai.